

Bankacılık

Sektörel Bakış

2019

kpmg.com.tr

Dünyada ve Türkiye’de eğilimler

2017 yılını güçlü bir büyüme performansı ile geride bırakan dünya ekonomisi 2018 yılına iyimser beklentilerle başladı. Gelişmiş ekonomilerde geçmiş yıllarda uygulanan genişlemeci para politikalarının etkisi devam ederken ABD’deki büyüme dostu maliye politikası adımları gelişmiş ekonomilerin büyümesini destekliyordu. Gelişmiş ekonomilerdeki toparlanma, bu ekonomilerin ticaret ortağı ve petrol üreticisi gelişmekte olan ekonomilere yönelik beklentileri iyileştiriyordu. Kriz sonrası süreçte alınan tedbirler dünya ekonomisinde temelleri iyileştirirken finansal sistem eskiye nazaran daha sağlamdı.

Ancak gelişmiş ve gelişmekte olan ekonomilerde eş zamanlı olarak görülen pozitif büyüme performansı, yılın ikinci yarısıyla birlikte küresel ticaretteki korumacılık adımlarının yol açtığı belirsizliklerle bir miktar sekteye uğradı. ABD Merkez Bankası’nın (Fed) faiz artırımlarını sürdürmesi gelişmekte olan ekonomilerin borçlanma maliyetlerini artırdı. Bununla birlikte, jeopolitik gerilimler ve İngiltere’nin AB’den ayrılma sürecine yönelik belirsizlikler finansal piyasalarda oynaklığın yüksek kalmasına yol açıyor. Bu gelişmeler dünya ekonomisinde son yıllarda yakalanan güçlü büyüme trendinin sürdürülebilirliği önündeki zorlukları artırıyor. Politika yapıcıların dünya ekonomisinin temellerini geliştirici ve sağlamlaştırıcı yapısal reformları hızlı bir şekilde hayata geçirmeleri ise önemini koruyor.

Bu ortamda, 2018 ilk yarıda yüzde 4’lük hızlı bir büyüme temposuna ulaşan ABD ekonomisi üçüncü çeyrekte yüzde 3,5 büyüdü. Yaşanan ılımlı yavaşlamaya karşın büyüme potansiyelinin üzerindeyken işgücü piyasasında güçlenme sürüyor. Enflasyon ise ülkede ılımlı bir artış patikasında. Bu eğilimlerin yavaşlayarak da olsa sürmesi beklenirken ülke bankacılık sektöründe Kârlılık yüksek faaliyet gelirleri ve vergi indirimleri sayesinde güçlü seyrediyor. Bankalar yüksek getiri arayışlarını sürdürse de yoğun rekabete rağmen kredi verme koşullarında standartlarını koruyorlar.

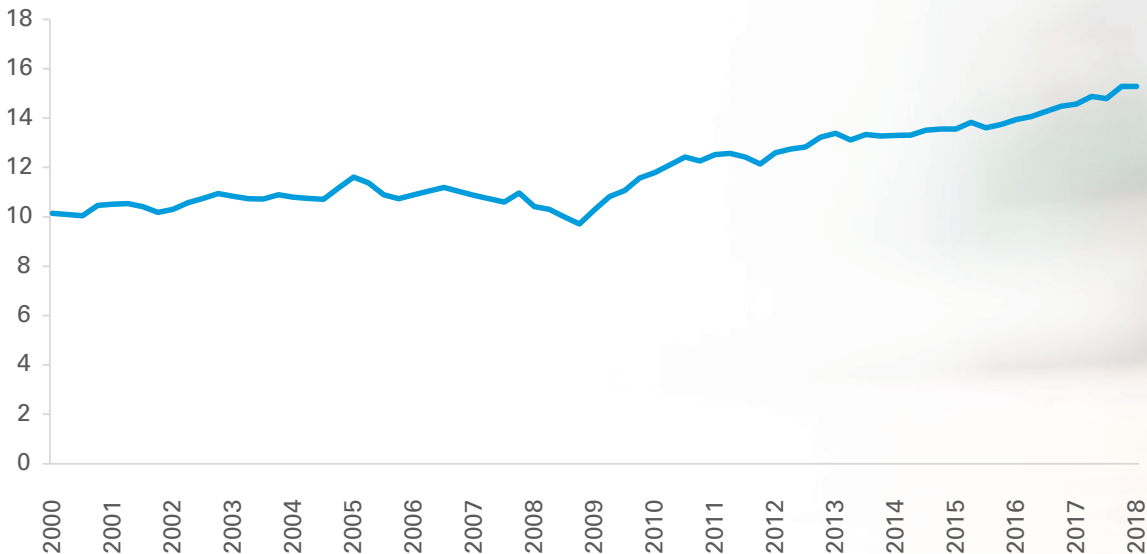
2017 yılında olduğu gibi 2018 ilk yarıda da potansiyelinin üzerinde büyüme performansını sürdüren Euro Bölgesi’nde yavaşlama ikinci yarıda belirgin hale geldi. İlk iki çeyrekte sırasıyla yıllık bazda yüzde 2,4 ve yüzde 2,2 büyüyen Euro Bölgesi GSYH’sı üçüncü çeyrekte yüzde 1,7 büyüdü. Bu yavaşlamada küresel ticaretteki korumacı eğilimlerin yanında, İtalya’nın bütçe sorunu ve Brexit süreci ile ilgili belirsizlikler etkili oldu. Bölge genelinde bankacılık sisteminde ise sermaye yeterliliği yüksek seyretse de sorunlu kredilerin yüksekliği ve Avrupa Merkez Bankası’nın (AMB) negatif faiz politikası kârlılık üzerinde baskı yapıyor. Bununla birlikte mali suçlarla ilgili haberlerin yanında İtalya’daki popülist hükümetin politikalarına ve Brexit sürecine yönelik belirsizlikler Avrupa bankaları açısından önemli riskler olarak öne çıkıyor.

Geçtiğimiz yıllarda kontrollü olarak yavaşlayan Çin ekonomisi 2017’de dengelenme sürecini tamamlamıştı. 2018’in başlarında ise bir miktar güçlenme işaretleri alınsa da küresel ticarete yönelik kaygılar bu toparlanmayı kesintiye uğrattı. Bununla birlikte, hayata geçirilen reformlarla ülkenin bankacılık sorununa yönelik kaygılar bir miktar azaldı. Çinli bankalar dış yatırımlarını sürdürürken, hükümet geçen yıl uluslararası finansal kuruluşların erişim imkanlarını genişleterek ülke finans piyasalarını daha liberal hale getirmişti. Ancak küresel ticaretteki korumacı eğilimler bu yöndeki kararları yavaşlatan bir engel olarak öne çıkmıştı.

Dünya genelinde bazı ülkelerde regülasyonlar esnetilirken, bazılarında koşullar sıkılaştırılmaya devam ediyor. Öte yandan teknolojik ilerlemeler, diğer birçok sektörde olduğu gibi bankacılıkta da küresel olarak rekabette geri kalmamak için iş modellerinde benzerlikleri beraberinde getiriyor. Diğer bir ifadeyle, teknolojik gelişmelerin sunduğu imkanlar, bankaları verimliliği artıracak yenilikçi çözümlere yönlendiriyor. Dijitalleşme tüm bankacılık iş kollarında birinci öncelik haline gelirken, veri ve teknolojiyi etkin kullanım rekabetçi büyüme stratejilerinin temel bileşenleri olarak görülüyor. Küresel finansal kriz sonrasında sermayelerini güçlendiren bankalar bu rekabette avantajlı konumda olsa da bu araçları etkin kullanabilecek oyuncuların öne çıkabileceğini düşünüyoruz.

Bu küresel eğilimler ışığında Türkiye ekonomisi ve bankacılık sektörü zorlu bir dönemi geride bırakmaya hazırlanıyor. 2017’deki yüksek büyüme performansının ardından Türkiye ekonomisi 2018’de küresel finansal koşulların sıkılaştığı bir ortama aşırı ısınma işaretleri verdi. Diğer bir ifadeyle, cari açığı genişletme ve enflasyondaki artışa ilişkin kaygılar küresel gelişmelerle birlikte yurtiçinde kur ve faiz üzerinde yukarı yönlü baskıya yol açtı. Bu da Türk bankacılık sektörünün iş yapma koşullarını zorlaştırırken sektörü doğal bir stres testine tabi tuttu. Bu nedenle sektör, sene başından bu yana önemli düzenlemelere maruz kaldı. Bankaların yurtiçi ve yurtdışı finansman maliyetleri artarken büyüme eğilimi zayıfladı. Aktif kalitesindeki bozulma şu aşamada sınırlı kalsa da maliyet artışlarının vade uyumsuzluğu nedeniyle sektörün gelirlerine gecikmeli yansıyor oluşu ve aktif-pasifteki döviz kuru uyumsuzluğu karlılığı sınırlayan unsurlar olarak öne çıktı. Bununla birlikte, yurtiçi finansal koşulların tekrar ılımlı seyretmeye başlamasıyla büyüme ve kârlılıkta sürdürülebilir ve dünya ortalamalarının da üzerinde seviyelerin yeniden yakalanacağını öngörüyoruz.

Dünya bankacılık sektörü ana (Tier 1) sermaye yeterlilik oranı (%)

Kaynak: IMF Küresel Finansal İstikrar Raporu, Ekim 2018

Türkiye Pazarı

Bankacılık bilançosu

Küresel ve yerel belirsizliklerin yüksek seyrettiği 2018'in genelinde Türk bankacılık sektörü döviz kurlarındaki yükselişin de etkisiyle büyümeye devam etmiş görünüyor. Üçüncü çeyrek sonu itibarıyla sektörün aktif büyüklüğü geçen yılın aynı dönemine göre yüzde 37,9 artışla 4,209 milyar TL'yi aştı. Bu dönemde sektörün toplam kredi hacmi yıllık bazda yüzde 29,8 genişleyerek 2,588 milyar TL'ye yaklaşırken bankaların menkul kıymetleri yüzde 30'u aşan artışla 490 milyar TL'ye ulaştı. Yıllık bazda yüzde 30,7 artan mevduatlar 2,137 milyar TL'ye çıkarken sektörün kredi-mevduat rasyosu 2017 Eylül'deki yüzde 121,9'dan yüzde 121,1'e geriledi. Sektörde ilk dokuz ayda özkaynaklar yüzde 18,3 büyüyerek 408 milyar TL seviyesine çıkarken, net kar yüzde 11,1 artışla 41 milyar TL seviyesinde kaldı.

Türk bankacılık sektörü temel büyüklükleri (milyar TL)

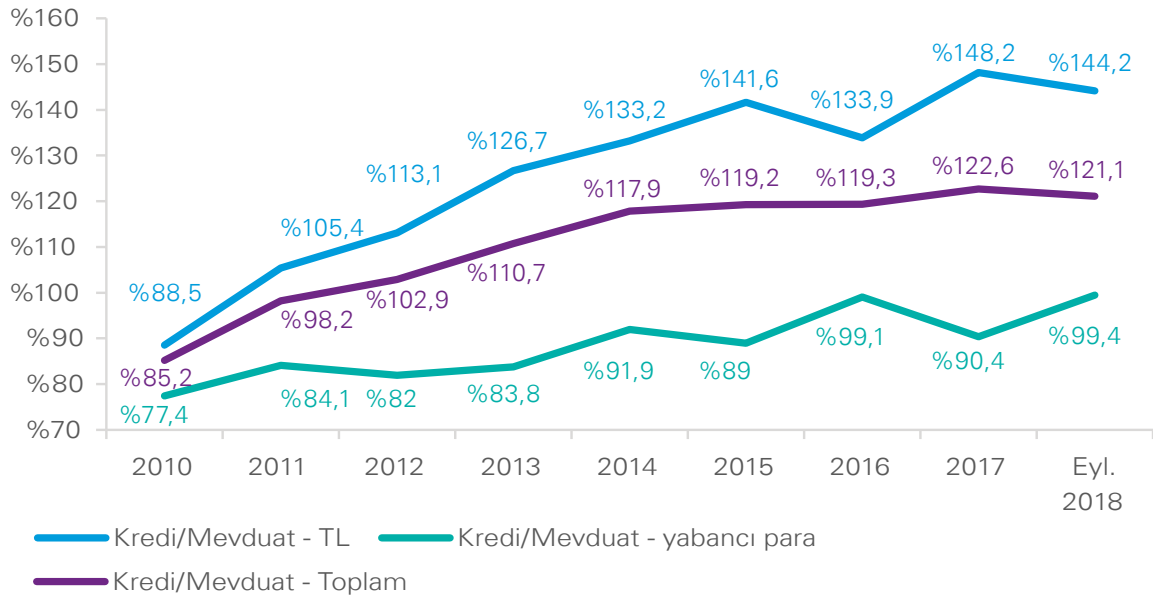
	30 Eylül 17	31 Aralık 17	30 Eylül 18	Yıllık değişim
Kredi	1.994	2.098	2.588	%29,8
Menkul kıymetler	376	402	490	%30,3
Mevduat	1.635	1.711	2.137	%30,7
Özkaynak	345	359	408	%18,3
Net dönem karı	37	49	41	%11,1
Aktif toplamı	3.054	3.258	4.210	%37,9

Kaynak: BDDK

Dengelenme

Son yedi yıldır sektörde krediler, ucuz ve bol likidite dönemlerinde mevduatların üzerinde büyümüştü. Ancak yakında dönemde ortaya çıkan eğilimler, sektörün bir dengelenme evresine girdiğine işaret ediyor. 2017 sonunda yüzde 122,6 olan mevduatın krediye dönüşüm oranı Eylül sonunda yüzde 121,1'e geriledi. Eylül sonuna ait rakamlar dengelenmenin sınırlı olduğuna işaret etse de haftalık veriler Ekim-Kasım döneminde bu sürecin belirginleşmeye başladığını ortaya koyuyor. 23 Kasım itibarıyla mevduatın krediye dönüşüm oranı yüzde 116,8'e inerken, sektörün daha dengeli bir büyüme trendi yakalamakta olduğuna işaret ediyor.

Mevduatın krediye dönüşüm oranları

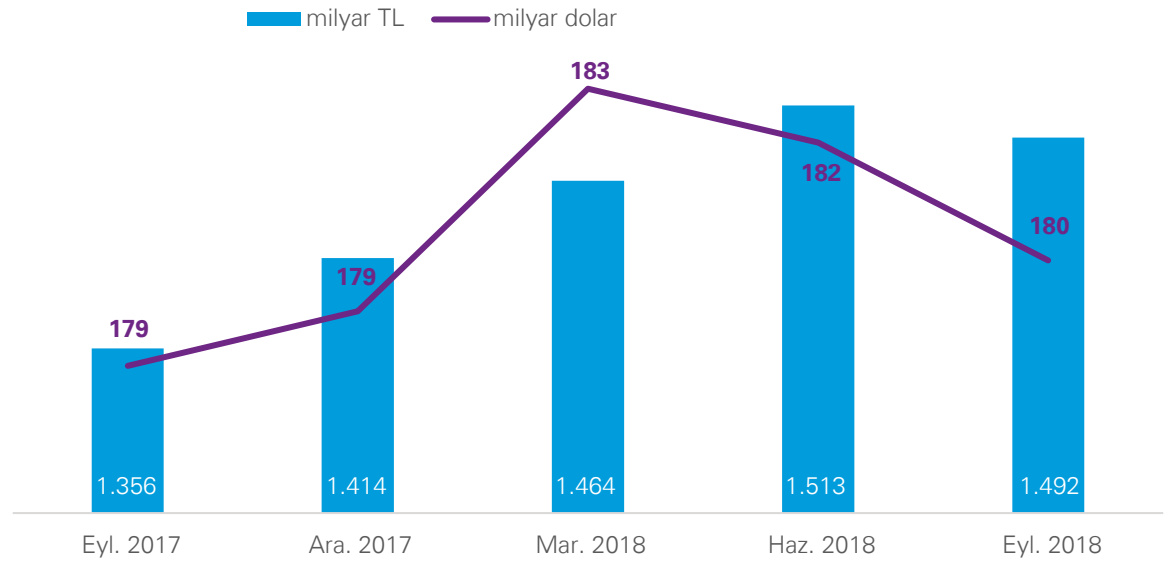
Kaynak: BDDK

Krediler

2018 ikinci çeyrek sonunda 2,353 milyar TL olan sektördeki toplam kredi hacmi Eylül 2018 itibarıyla döviz kurlarındaki artışların etkisiyle 2,588 milyar TL'ye ulaştı. Oysa, TL bazında krediler üçüncü çeyrekte bir önceki dönemdeki 1,513 milyar TL'den 1,492 milyar TL'ye geriledi. Yabancı para cinsi krediler ise Mart sonundan bu yana gerileyerek 180 milyar dolar seviyesine düştü. Yabancı para kredilerdeki düşüşün daha erken başlamasının nedeni ise, sene başında 32 Sayılı Türk Parası'nı Koruma Kanunu'nda yapılan değişiklikti. Buna göre, küçük ve orta boy işletmelere yabancı para kredi kullanımında sınırlama getirilerek vadesi gelen yabancı para krediler yenilenmedi.

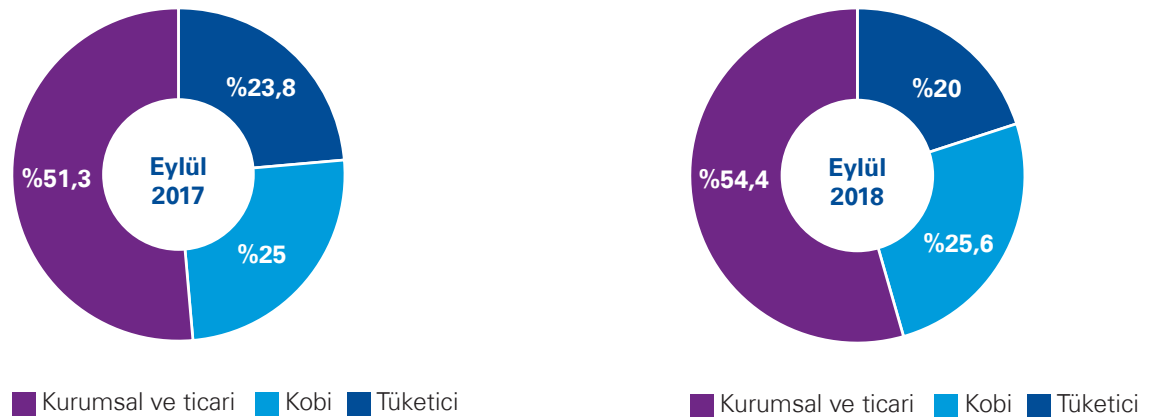
TL ve yabancı para krediler

Kaynak: BDDK

2014 sonrasında kademeli olarak hayata geçen makro ihtiyati tedbirlerin ve döviz kurlarındaki yükselişin bir sonucu olarak tüketici kredilerinin payı genel olarak azalmaya devam ediyor. 2017 Eylül'de yüzde 23,8 olan tüketici kredileri ve bireysel kredi kartlarının payı Eylül 2018'de yüzde 20,0'a indi. Buna karşın kurumsal ve ticari kredilerin payı artışını sürdürüyor.

Kredilerin dağılımı, 2017-2018

Kaynak: BDDK

Sektörel olarak toplam krediler içinde yüzde 2'nin üzerinde payı olan sektörlerle baktığımızda, en yüksek payı sırasıyla toptan ve perakende ticaret, inşaat, elektrik, gaz ve su üretimi ve emlak komisyonculuğu ile taşımacılık sektörleri alıyor. Söz konusu sektörlerde Eylül itibarıyla takipteki alacakların nakdi alacaklara oranları ise yönetilebilir seviyede görünüyor.

	Payı	Takipteki alacakların kredilere oranı
Tarım	%3,8	%3,2
İmalat sanayi	%18,4	%2,6
Gıda	%2,6	%4,4
Tekstil	%3,3	%2,4
Metal ana sanayi	%3,2	%2,4
Elektrik, gaz ve su	%7,2	%2,8
İnşaat	%8,2	%3,1
Toptan ve perakende ticaret	%17,7	%3,7
Otel ve restoranlar (Turizm)	%3,1	%4,4
Taşımacılık, depolama ve haberleşme	%5,2	%1,6
Emlak Kom., kiralama ve işletmecilik	%5,8	%3,6

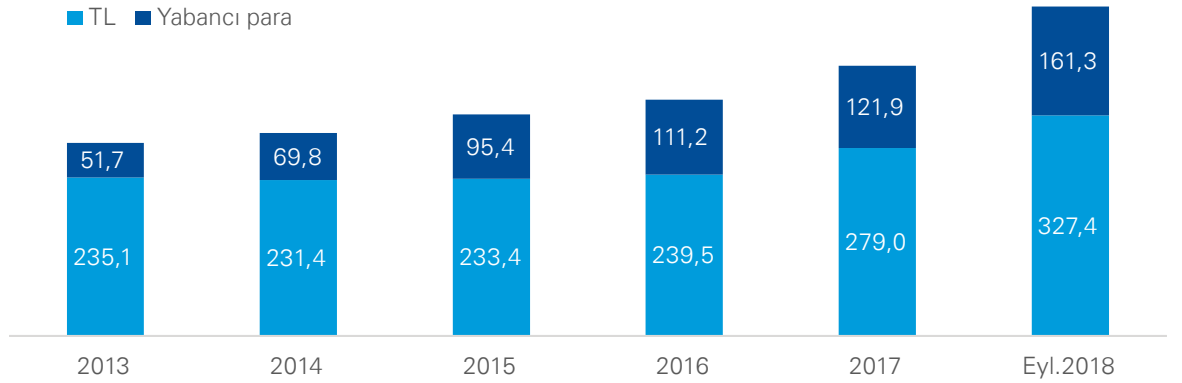
Kaynak: BDDK

Menkul kıymetler

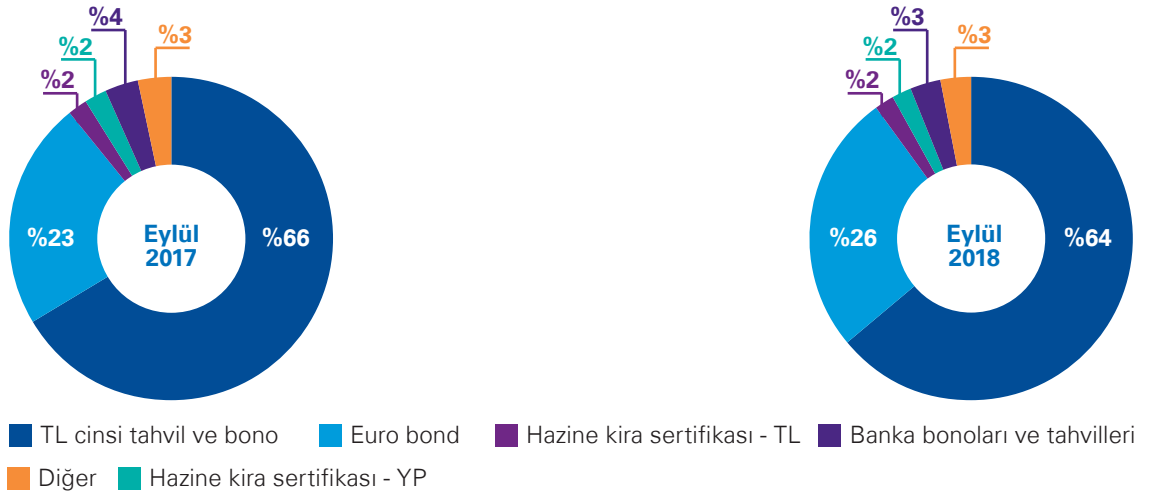
2018 yılında bankacılık sektöründe menkul kıymet portföyü kredilerden daha hızlı büyüye de, toplam aktifler içindeki payı geriledi. Bunda sektörün görece daha likit kalmayı tercih etmesinin yanında menkul kıymetlerdeki değer düşüşleri etkili oldu. Eylül 2018 itibarıyla yıllık bazda yüzde 30,3 artan menkul kıymet portföy büyüklüğü 488,7 milyar TL'ye yükseldi. TL cinsi menkul kıymetlerde artış yüzde 25,4 seviyesinde kalırken yabancı para menkul kıymet portföyünde artış yüzde 41,7'ye ulaştı. Menkul kıymetler içinde ise en yüksek paya sahip olan Hazine tahvil ve bonolarının payı yüzde 66'dan yüzde 64'e inerken, Eurobond'ların payı yüzde 23'ten yüzde 26'ya çıktı.

Menkul kıymetler portföyü (milyar TL)

Kaynak: BDDK

Menkul kıymetlerin dağılımı, Eylül 2017-2018

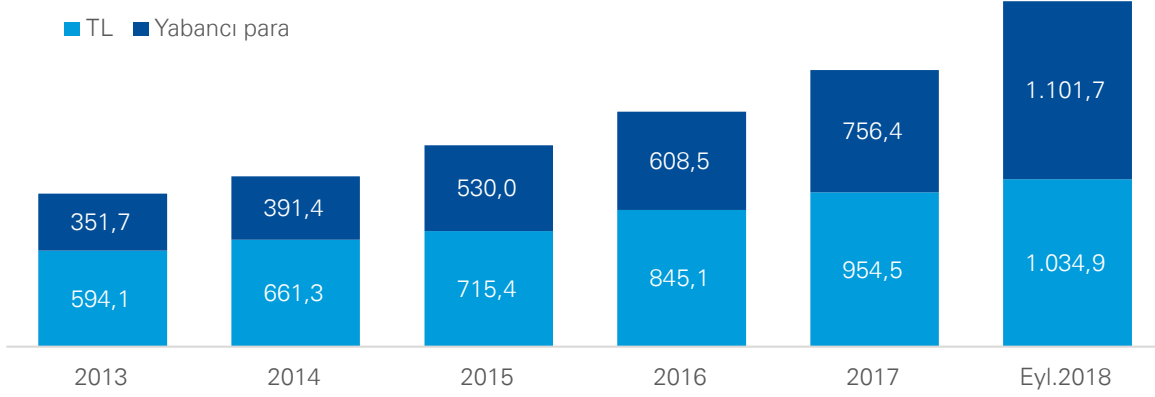

Kaynak: BDDK

Mevduatlar

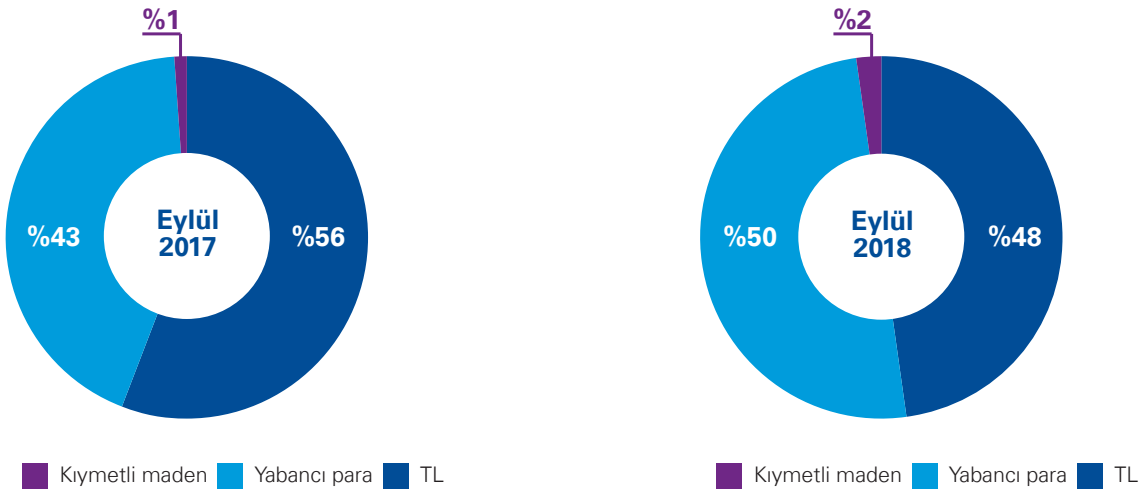
Eylül 2018 itibarıyla yıllık bazda 30,7 artan sektörün toplam mevduatları 2,137 milyar TL seviyesine ulaştı. TL mevduatlardaki artış bu dönemde sadece yüzde 12,7 seviyesinde kalırken yabancı para mevduatlarda toplam artış yüzde 53,7 olarak gerçekleşti. Toplam mevduatlardaki artış büyük ölçüde döviz kurlarındaki artışı yansıtırken yabancı para mevduatlar dolar bazında son bir yılda 18,1 milyar dolar azalış gösterdi. Buna rağmen Eylül 2017’de yüzde 42,6 olan yabancı para mevduatların toplam mevduatlara oranı yüzde 49,7’ye yükseldi.

Mevduatlar (milyar TL)

Kaynak: BDDK

Mevduatların dağılımı, Eylül 2017-2018

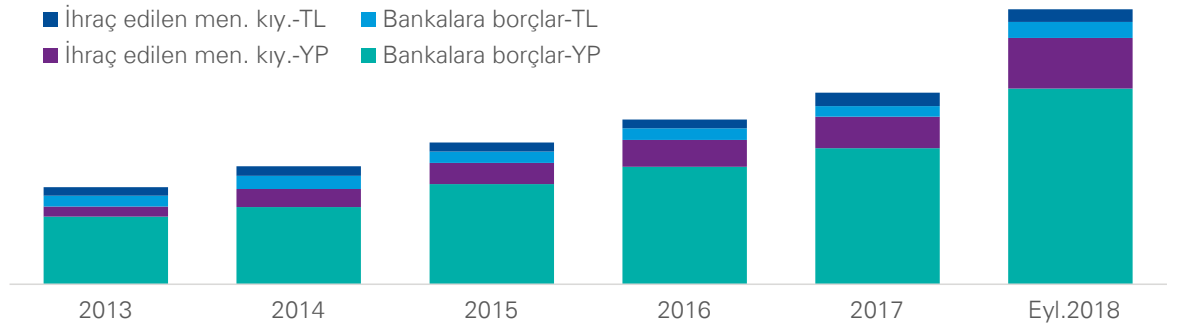

Kaynak: BDDK

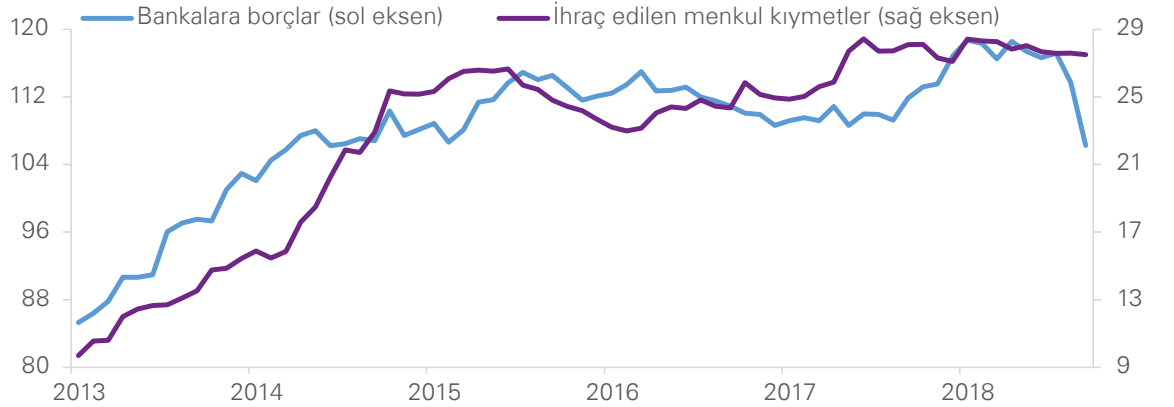
Bankalara borçlar ve dış finansman

Kur etkisiyle sektörün mevduat dışı finansman kaynakları da yıl genelinde hızlı arttı. Bankalara borçlar Eylül 2018 itibarıyla önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 64,5 artarken aynı dönemde ihraç edilen menkul kıymetlerde yıllık bazda artış yüzde 51,8 seviyesinde gerçekleşti. Öte yandan, yabancı para cinsinden kalemlere dolar cinsinden bakıldığında, sektörün dış yükümlülüklerinde ciddi bir azalma yaşandığı görülüyor. Eylül 2017’de 28,1 milyar dolar olan yabancı para cinsi ihraç edilen menkul kıymetler kalemi Eylül 2018 itibarıyla 27,5 milyar dolar seviyesine inerken, bankalara borçlar kalemi aynı dönemde 111,8 milyardan 106,3 milyar dolar seviyesine düştü. Bu dönemde bankaların uzun ve kısa vadeli dış borç çevirme oranlarında da sert düşüşler görüldü. Altı aylık ortalamalarda yüzde 100 civarındaki borç yenileme oranları Eylül itibarıyla yüzde 94’ün altına indi.

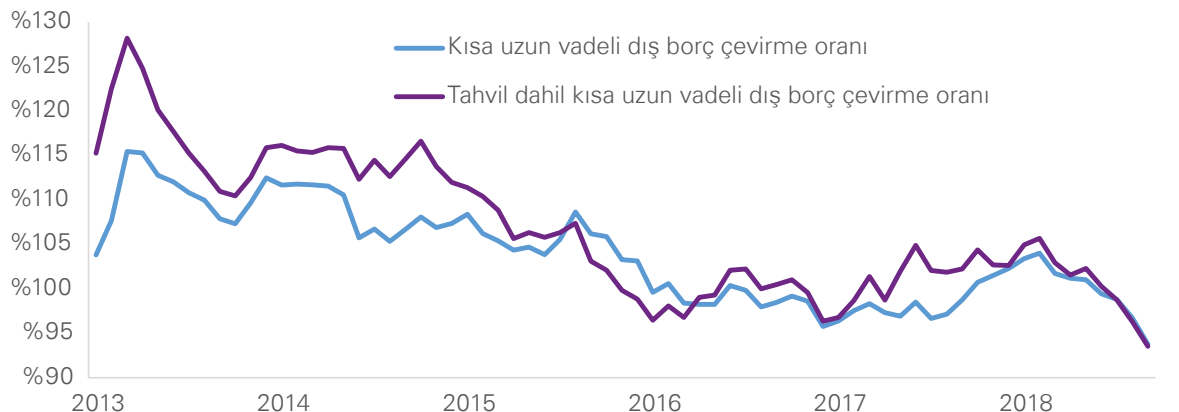
Bankalara borçlar ve ihraç edilen menkul kıymetler (milyar TL)

Yabancı para cinsi bankalara borçlar ve ihraç edilen menkul kıymetler (milyar dolar)

Bankaların dış borç çevirme oranları (6 aylık ortalama)

Takipteki krediler ve yapılandırmalar

Bankacılık sektöründe kredi artış hızı yavaşlarken, ekonomik aktivitedeki yavaşlamanın bir sonucu olarak takipteki alacaklarda hızlanma yaşandı. Toplam takipteki alacaklar kalemi Eylül 2018 itibarıyla önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 37,4 artarken takipteki alacakların toplam kredilere oranı aynı dönemde yüzde 3,1'den yüzde 3,3'e yükseldi. Segment bazında bireysel kredilerde takipteki alacaklar önemli bir değişim göstermezken, KOBİ ve kurumsal-ticari iş birimlerinde takipteki alacaklar Eylül 2017'den bu yana sırasıyla yüzde 70,7 ve yüzde 41,7 oranında arttı.

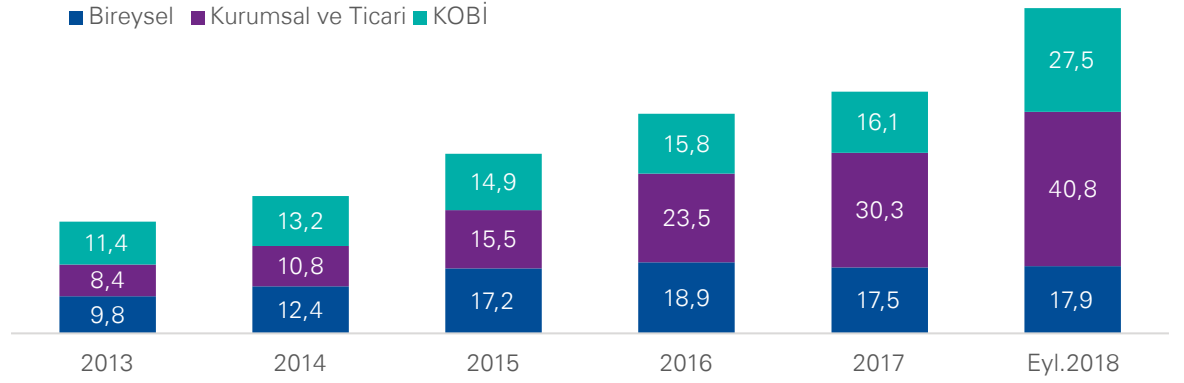
Bununla birlikte sektörde takipteki alacaklara karşın ihtiyatlı yaklaşım korunuyor. Bu kapsamda UFRS9 uygulaması sayesinde şeffaflık artarken, bankaların ayırdığı karşılıkların da önemli ölçüde arttığı görülüyor. İlk çeyrek sonunda 25 milyar TL olan beklenen zarar karşılıkları üçüncü çeyrek sonunda 103 milyar TL'ye yükselirken, temerrütler nedeniyle ayrılan özel karşılıklar 15 milyar TL'den 60 milyar TL'ye çıktı. Yıl genelinde birçok firma kredi yapılandırması talep ederken BDDK ve TBB yapılandırma standartlarını belirleyen bir çerçeve anlaşması yaptı. Anlaşma 100 milyon TL üzerinde kredi riski bulunan ve nakit akımlarında sıkıntı yaşayan firmaların kredilerinde yapılandırmayı düzenleme amacı güdüyor.

Takipteki alacaklar/krediler

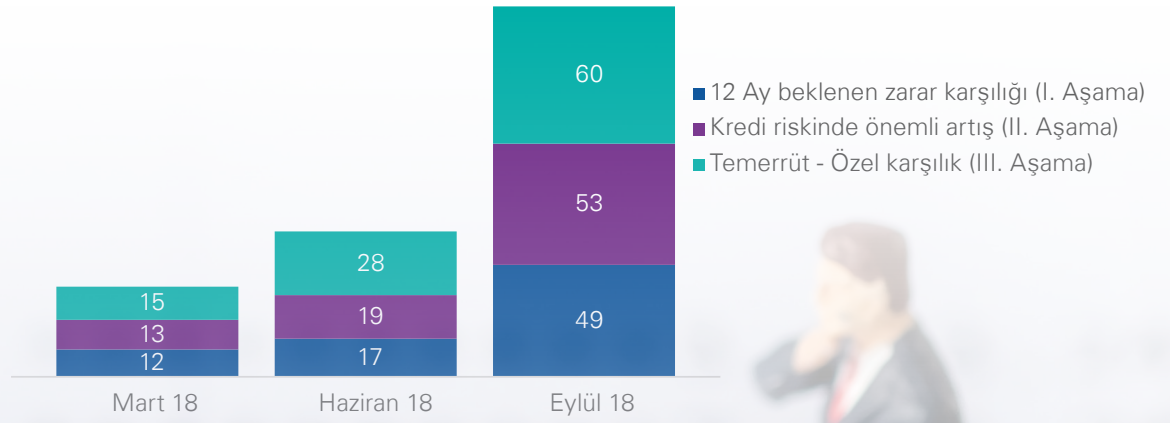
Kaynak: BDDK

Segment bazında takipteki alacaklar (milyar TL)

Kaynak: BDDK

Karşılıklar (milyar TL)

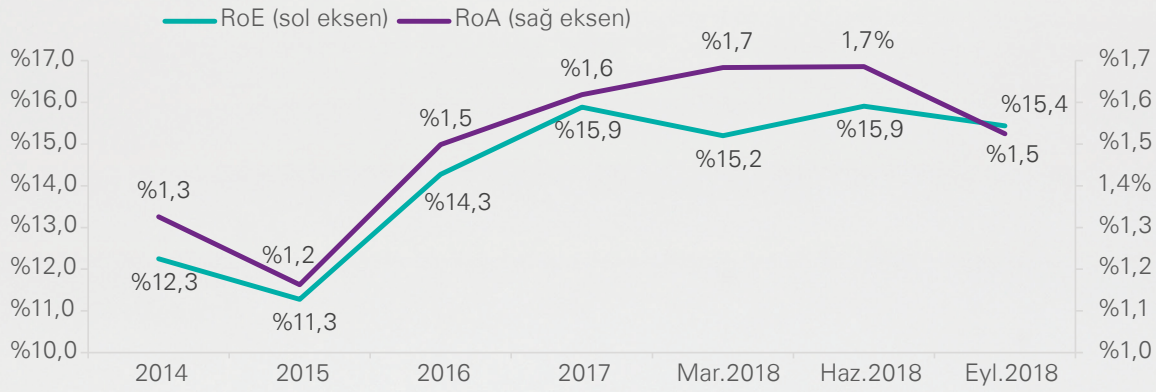

Kaynak: BDDK

Kârlılık

Bankacılık sektörü 2018 ilk dokuz ayda önceki yılın aynı dönemine göre yüzde 11,1 artışla 41 milyar TL net dönem karı elde ederken, sektörün kârlılık oranları ise bozuldu. Ortalama aktiflere oranla net dönem karı yıllıklandırılmış olarak Eylül 2017'deki yüzde 1,7'den yüzde 1,5'e geriledi. Aynı dönemde net kârın ortalama özkaynaklara oranı da yüzde 16,2'den yüzde 15,1'e geriledi. Kârlılıktaki artışı sınırlayan unsur, maliyetlerdeki artışa karşın vade uyumsuzluğundan dolayı bankaların kredilerden elde ettiği faiz gelirlerinde henüz beklenen artışın görülememesi oldu. Önümüzdeki dönemde maliyetlerdeki artışın sınırlı kalmasıyla kârlılığın toparlanması bekleniyor. Bununla birlikte takipteki alacakların seyrinin de sektörün kârlılığı açısından kritik önemde olacağını düşünüyoruz.

Kârlılık göstergeleri

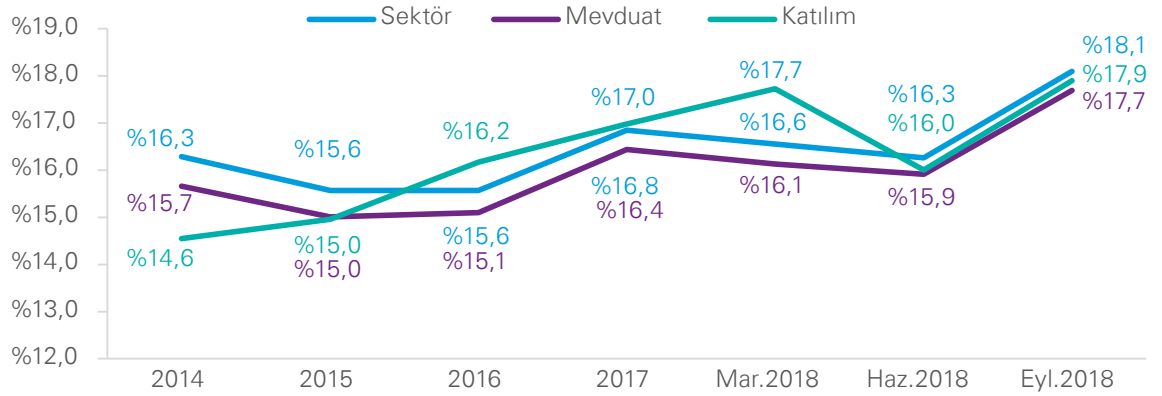
Kaynak: BDDK

Çekirdek ve standart sermaye yeterlilik oranları

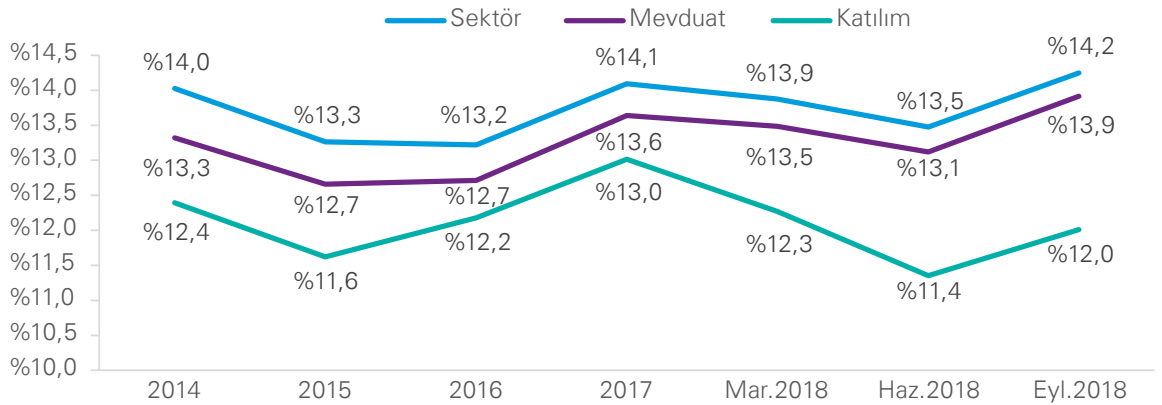
Aktif kalitesindeki bozulmanın bir sonucu olarak sektörde sermaye yeterliliği standart rasyosu ve çekirdek sermaye yeterlilik oranları bu yılbaşında gerilemeye başladı. Finansal piyasalardaki satışların derinleşmesiyle bu eğilim hızlandı. Ancak BDDK'nin getirdiği esneklik ile oranlar tekrar artarak son yılların en yüksek seviyesine çıktı. Böylece 2017 sonunda yüzde 16,8 olan bankacılık sektörü standart sermaye oranı Eylül sonunda yüzde 18,1'e yükselirken, çekirdek sermaye yeterlilik oranı yüzde 14,1'den yüzde 14,2'ye çıktı. Düzenlemenin etkisi bankadan bankaya farklı olmakla birlikte, sektör genelinde sermaye yeterlilik oranlarında 2,5 puanlık bir pozitif etki yapıyor.

Sermaye yeterliliği standart oranı

Kaynak: BDDK

Çekirdek sermaye yeterliliği oranı

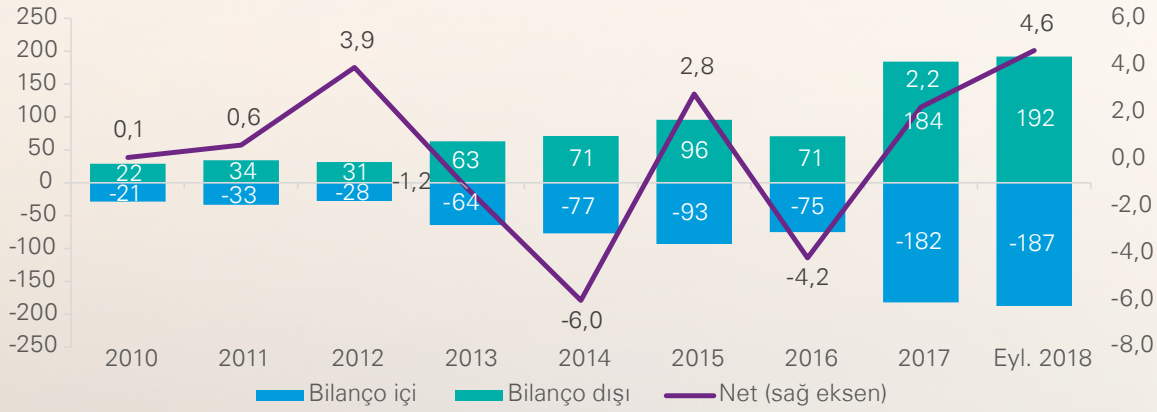

Kaynak: BDDK

Yabancı para pozisyon

Bankacılık sektörü bilançosunda geleneksel olarak yüksek miktarda oluşan açık pozisyon bilanço dışı işlemlerle kısmen dengelenir ve yönetilebilir düzeylerde tutulur. Ancak 2017 ve 2018'de mevduatlarda dolarizasyon eğilimi artarken, bankaların bilanço içi açık pozisyonları da hızlı genişledi. Dolayısıyla bunu dengelemek üzere ve yabancı bankaların Türk finansal piyasalarda kısa vadeli pozisyon almak üzere bu kanalı tercih etmesiyle, bilanço dışı yabancı para pozisyonu da hızlı arttı. BDDK'nın finansal piyasalarda çalkantısının etkisini azaltmak üzere bankaların bilanço dışı pozisyonlarına sınırlama getirmesiyle ikinci yarıda bilanço dışı yabancı para pozisyonundaki artış durdu. Eylül sonu itibarıyla bankalar bilanço içinde 187 milyar dolar açık pozisyona sahipken, bilanço dışında 192 milyar dolar yabancı para fazla pozisyonuna geçti. Böylece bankaların net yabancı para pozisyonu 4,6 milyar dolara ulaştı.

Yabancı para pozisyonu (milyar dolar)

Kaynak: BDDK

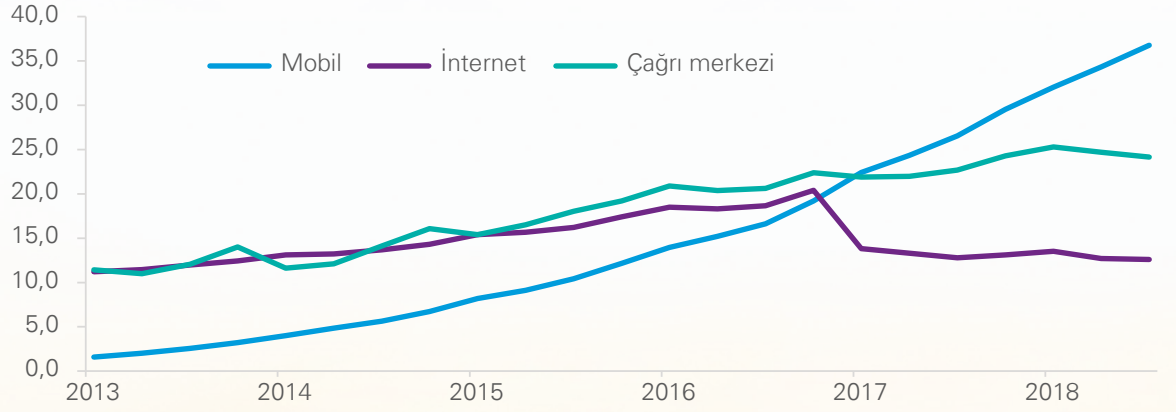

Bankacılıkta yenilikçi eğilimler (İnternet bankacılığı ve mobil bankacılık)

Bankacılık sektörü müşterilerine yenilikçi çözümlerle hizmet sunmayı sürdürürken teknolojik gelişmeler büyük önem taşıyor. Bu açıdan son beş senede yaşanan gelişmelerin ardından 2018'in geride kalan dönemi bunu bir kez daha teyit etti. İnternet bankacılığını aktif olarak kullanan müşteri sayısı 2017 başından bu yana gerilerken, mobil bankacılıktaki aktif müşteri sayısı bir miktar yavaşlamakla birlikte yüksek hızda artmaya devam ediyor. Çağrı merkezindeki aktif müşteri sayısı ise yakın dönemde gerilemeye başladı.

Bu eğilimler bankacılık sektörünün personel giderleri üzerindeki baskıyı kısmen hafifletiyor. Ancak yatırım harcamalarının ve reklam giderlerinin yüksek kalmasına yol açarken, sektörün maliyet bileşenleri içinde döviz kurunun etkisini artırıyor. Sektörün döviz cinsi faiz dışı giderleri ilk dokuz ayda 3 katına çıkarken TL cinsinden faiz dışı giderleri yüzde 42,2 oranında arttı. Bunun içinde personel giderleri ise sadece yüzde 13,8 artışla enflasyonun oldukça altında kaldı.

Aktif müşteri sayıları (milyon kişi)

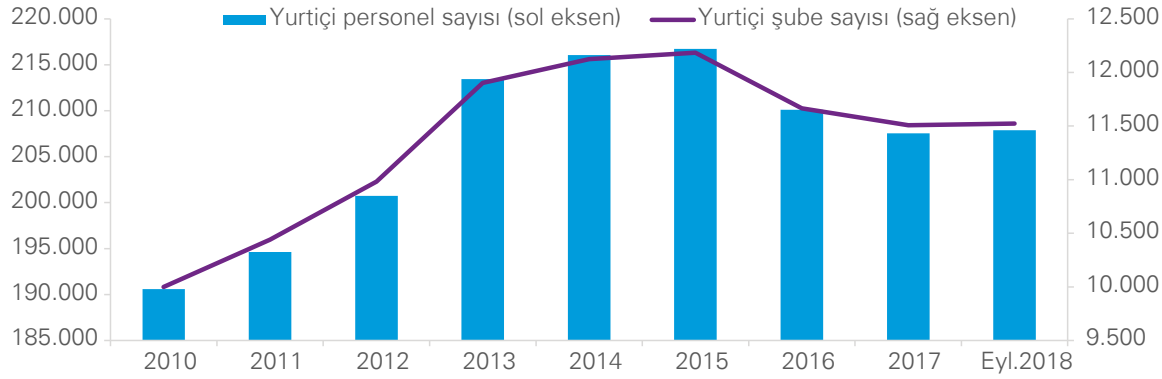
Kaynak: BDDK

Rakamlarla bankacılık sektörü

Eylül 2018 itibarıyla sektörde 50 banka bulunurken personel sayısı teknolojik gelişmelerin bir sonucu olarak operasyonel yapıların küçülmesiyle azalıyor. Eylül 2017’de 208.876 olan yurtiçi personel sayısı Eylül 2018 itibarıyla 207.870 kişiye geriledi. Bu dönemde dalgalı bir seyir izleyen şube sayısı ise 62 adet azaldı. Teknolojik gelişmelerin yanında verimlilik artışı sağlayan iş süreçlerindeki yenilikçi yaklaşımlar ve tasarruf eğilimleri sektördeki operasyonel yapının küçülmesine neden oluyor. Bununla birlikte, bazı büyük oyuncular organizasyonel yapılarındaki bu iyileştirmelere bağlı olarak şube sayısını azaltırken, sektöre yeni giren aktörler şube ve personel sayılarını artırabiliyor.

Sektörde aktif sıralamasına göre birinci sırada bir kamu bankası olan Ziraat Bankası yer alırken bunu sırasıyla Türkiye İş Bankası ve Türkiye Garanti Bankası, Akbank ve Yapı Kredi olarak özel bankalar takip ediyor. Sektörde oligopolistik bir yapı olsa da teknolojik gelişmeleri iyi kullanabilen bankaların kârlılık ve büyüme açısından fark yaratabildiği görülüyor.

Bankacılık sektörü yurtiçi şube ve personel sayısı

Kaynak: BDDK

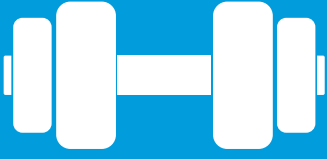
Bankacılık sektörü durum analizi

2018 yılında küresel ve yurtiçi makro ekonomik gelişmeler bankacılık sektöründe de zorlu bir yıl yaşanmasına neden oldu. Fonlama kaynaklarından dolayı küresel gelişmelerle entegrasyonun yüksek oluşu nedeniyle yurtiçinde finansal piyasa gelişmelerine ilk tepkiyi veren sektör olduğu görülüyor. Diğer bir ifadeyle, dış kaynak bulmada yaşadığı sorunlardan dolayı bankacılık sektörünün 2018 yılında yaşadığı dengelenme süreci, ekonominin diğer aktörleri açısından da önümüzdeki dönem için bir öncü gösterge niteliği taşıyor. Bununla birlikte, uluslararası kaynaklara erişim kanalları açıldığında ilk olarak toparlanabilecek sektör olma özelliğini koruyor. Bu nedenle önümüzdeki günlerde ekonominin diğer sektörlerinde ekonomik aktivite zayıf kalabilecek olsa da bankacılık sektörünün görece daha iyi bir performans sergilemesi beklenebilir.

Öte yandan bankacılık sektörü, diğer sektörlerle sağladığı finansman üzerinden birçok olumlu ve olumsuz eleştirinin ve gözetimin de odağında yer alabiliyor. Bu nedenle sektöre olan güvenin sarsılmaması ve şeffaflığın korunması da gerek yurtiçi gerekse yurtdışı yatırımcı algısı açısından son derece kritik öneme sahip. 2017 başında Türkiye'nin yatırım yapılabilir ülke statüsünü kaybetmesi, sektörün fonlama maliyetleri üzerinde orta vadede ilave bir risk primi oldu. 2018'de yaşanan kur çalkantısı ile birlikte bankalar yurtdışından finansman bulmakta zorlanmanın yanında maliyetlerde de ciddi artışlarla karşılaştı. Bu da ülke büyümesinin fonlanması önündeki temel zorluk olurken ekonomik aktivitenin belirgin olarak yavaşlamasına neden oldu.

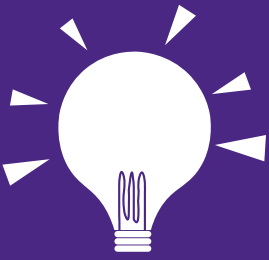
İşte bu nedenlerle Türkiye ekonomisinin çabuk bir şekilde toparlanabilmesi ve potansiyelini artırarak hızlı büyüebilmesi için bankacılık sektörünün sağlamlığının korunmasının büyük önem taşıdığı görülüyor. Bu doğrultuda kısa vadede şeffaflığın artırılması, aktif kalitesinin ve sermaye yapısının güçlendirilmesi kritik öneme sahip.

Güçlü yönler

- İtibarlı ve birbirinden farklı coğrafyalardan yabancı sermayenin bankacılık sektöründeki yatırımları
- Geçmiş kriz tecrübelerini başarı ile yönetmiş kurumsal hafıza
- Genç ve nitelikli insan kaynağı
- Teknolojik gelişmelere uyum ve küresel standartlarda iş yapma disiplini
- Yüksek likidite, aktif kalitesi, güçlü sermaye ve düşük kaldıraç oranı
- Düşük penetrasyon oranı ve güçlü büyüme potansiyeli

Fırsatlar

- Genç nüfus ve bankacılık sektörünün erişmediği kitleler ve sektörler
- Ekonominin esnekliği sayesinde hızlı toparlanıyor oluşu yabancı yatırımlar açısından cazibeyi yüksek tutuyor
- Teknolojik gelişmeler ve yenilikçi iş çözümleri
- Faiz hassasiyeti nedeniyle sistem dışında kalan aktörleri sisteme dahil eden katılım bankalarının gelişimi sektör açısından önemli bir fırsat barındırıyor
- Teknolojik gelişmelerle birlikte gelişen alternatif finansman modellerinin bankacılık sektörüne entegre edilmesiyle çeşitlenebilecek iş modelleri

Zayıf yönler

- Yurtiçi tasarrufların düşük olması
- Yüksek seviyedeki dış finansman ihtiyacı ve yurtiçi sermaye piyasalarının az gelişmişliği ve finansal piyasaların yeterli derinliğe sahip olmaması
- Döviz kurlarındaki dalgalanma nedeniyle kişi başına milli gelir artış trendinin sektöre uğraması
- Enflasyondaki yüksek seviyeler nedeniyle kaynak ve aracılık maliyetlerinin yüksek oluşu
- Kayıt dışı ekonominin yüksek oluşu

Tehditler

- Yüksek likidite seviyesine karşın, yatırım yapılabilir ülke statüsünün kaybedildiği bir dönemde yüklü dış borç geri ödemeleri
- Jeopolitik gerilim alanlarına yakınlık
- AB üyeliği ile ilgili sürecin tıkanmış olması ve yeni bir itici güç eksikliği
- Yurtiçi ekonomik dinamiklerin dışsal kırılganlıklara olan duyarlılığının artmış olması
- Ekonomideki sektörler arasında var olan ayrışmadan dolayı yayılma etkisinin boyutunun öngörülememesi

Projeksiyonu

2018 yılında finansal piyasalardaki çalkantının sektör üzerindeki tahribatı yönetilebilir kalsa da diğer sektörlerle yönelik belirsizlikler ve yayılma riski sektörün görünümü üzerindeki en temel belirsizlik olarak görülüyor. Bu nedenle sektörün orta vadede temkinli yaklaşımını koruyacağını değerlendiriyoruz. Diğer bir ifadeyle, dış finansman kanalları çok olumlu olsa da sektörün büyüme konusunda çok istekli olmasını öngörmüyoruz. Bununla birlikte, belirsizliklerin azalması ve kaynak maliyetlerinde bir istikrar sağlanması ile ilk harekete geçecek sektör olma özelliğini de koruyacağını düşünüyoruz. Bununla birlikte, operasyonel anlamda yapılacak iyileştirmeler ve verimlilik odaklı çabalar sayesinde karlılığın korunacağını tahmin ediyoruz. Bu gelişmeler ışığında sektörün belli başlı büyüklüklerine ilişkin önümüzdeki dönem öngörülerimizi şu şekilde sıralayabiliriz:

Aktif, kredi ve mevduat büyümesi: Döviz kurlarındaki artışlar ve yüksek enflasyon nedeniyle nominal büyümenin yüksek kalacağını tahmin ediyoruz. Bu nedenle her üç temel büyüklükte de yüzde 20 oranında büyüme öngörüyoruz. Sektör temkinli duruşunu koruyacağından kredi-mevduat büyümesinde bir ayrışmaya gitmek istemeyecektir.

Kârlılık: Sektörde verimlilik artışları ve etkin maliyet yönetimi sayesinde net karın yüzde 15 artacağını öngörüyoruz. Bununla birlikte,

enflasyon görünümü üzerindeki belirsizlikler nedeniyle net faiz marjlarındaki iyileşmenin sınırlı kalacağını tahmin ediyoruz. Bu nedenle ortalama aktif ve öz kaynak Kârlılıklarında belirgin bir iyileşme beklemiyoruz.

Aktif kalitesi ve takipteki alacaklar: Sektör basiretli risk yönetimi ve ihtiyatlı karşılık ayırma politikalarıyla aktif kalitesindeki bozulmayı yönetebilir düzeylerde tutabilir. Ancak büyümedeki ivme kaybından dolayı takipteki alacakların kredilere oranının yüzde 5'e yükselebileceğini hesaplıyoruz.

Söz konusu beklentiler üzerinde küresel risk iştahı ve faiz hadlerinin belirleyici bir unsur olduğunu düşünüyoruz. Dolayısıyla küresel ekonomide yaşanacak olumlu veya olumsuz şoklar finansman ve genel ekonomik büyüme görünümü kanalından tahminlerimiz üzerinde etkili olabilecektir. Daha da önemlisi, sektör yurtiçi regülasyonlara da oldukça duyarlı bir yapıdadır. Bu nedenle BDDK'nın sektörün sağlığını ve şeffaflığını artıracak adımları büyüme ve kârlılık üzerinde büyük etkiye sahiptir.

İletişim:

Sinem Cantürk
Finansal Hizmetler
Sektör Lideri,
Şirket Ortağı
scanturk@kpmg.com

Detaylı bilgi için:
KPMG Türkiye
Kurumsal İletişim ve
Pazarlama Bölümü
tr-fmmarkets@kpmg.com

İstanbul
İş Kuleleri Kule 3 Kat 2-9
34330 Levent İstanbul
T : +90 212 316 6000

Ankara
The Paragon İş Merkezi Kızılırmak Mah.
Ufuk Üniversitesi Cad. 1445 Sok. No:2
Kat:13 Çukurambar 06550 Ankara
T: +90 312 491 7231

İzmir
Heris Tower, Akdeniz Mah. Şehit Fethi Bey
Cad. No:55 Kat:21 Alsancak 35210 İzmir
T: +90 232 464 2045

kpmg.com.tr
kpmgvergi.com

Bu dokümanda yer alan bilgiler genel içeriklidir ve herhangi bir gerçek veya tüzel kişinin özel durumuna hitap etmemektedir. Doğru ve zamanında bilgi sağlamak için çalışmamıza rağmen, bilginin alındığı tarihte doğru olduğu veya gelecekte olmaya devam edeceği garantisizdir. Hiç kimse özel durumuna uygun bir uzman görüşü almaksızın, bu dokümanda yer alan bilgilere dayanarak hareket etmemelidir. KPMG International Cooperative ("KPMG International") bir İsviçre kuruluşudur. KPMG ağına üye olan bağımsız firmalar, KPMG International'a bağlıdır. KPMG International'ın müşterilere sunduğu herhangi bir hizmet yoktur. Hiçbir üye firmanın KPMG International'ı veya başka üye firmayı, aynı şekilde KPMG International'ın da hiç bir üye firmayı üçüncü şahıslar ile karşı karşıya getirecek zorlayıcı ya da bağlayıcı hiçbir yetkisi yoktur. Tüm hakları saklıdır.

© 2019 KPMG Bağımsız Denetim ve Serbest Muhasebeci Mali Müşavirlik A.Ş., KPMG International Cooperative'in üyesi bir Türk şirkettir. KPMG adı ve KPMG logosu KPMG International Cooperative'in tescilli ticari markalarıdır. Tüm hakları saklıdır. Türkiye'de basılmıştır.